

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא קא

עין משפט
נר מצוה

לד א מ"י ט"ו מ"ג
תומתא מת סלכט ע
ו"ש :

ארכעסא מלאן. כמותל שארתי ח' ל' אמות לרוחב הד' כוכין ו' אמות
לשלה איריות שבתינא ופני תלמי אמה לשני הוויות של ארסו הכותל
דאי ח' אמות : אחד מימין ספסא כו'. בגמרא מפרש היכי קיימי :
ועושא חרי כו'. בגן המוכר מקום לחבירו לעשות קבר בגן המקבל
לעשות לחבירו קבר לריך לעשות תלך
למעלה על פי המערה מקום פניו ו'
על ו' : כמותל המטה וקובריה. כלומר
טעמי המטה : ופומת לתוכה שתי
מערות . הק מערה לטעיל ועוד
מערה אחרת כנגדה דהו לכו ב'
מערות בין הכל לחצר ובכל אחת י'
בה ח' כוכין ועכשיו יוכלו טעמי
המטה ללא מלאן ומלאן מן האדין
שלין קם מערה לחצר ולא יהו
כר מוכר לעילי דהו לכו ג' דהא
לפניו דלין קרוי חצר אלא דבר שהוא כניסה בית או כניסה מערה :
ופומת לתוכה . שהמוכר או המקבל לריך לתח מקום ולעשות שתי
מערות שכל זה תורת קבר הוא : מערה דרבנן כזה :

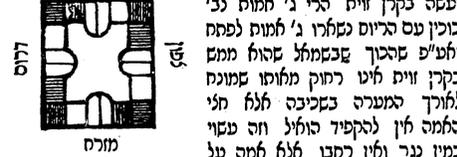
ורחבן ששה . ואפי' למ"ד צבוסה (ד' ת.) שהארס תופס אמה
היינו כשהוא לבוש אצל מה שאינו לבוש כל כך אף עם
הארון לא היו כי אם אמה ועוד דבלא מלוכס אין ממויק אמה דהא
מקוה אית אלא אמה על אמה ברוס ג' אמות ואי ארס ערוס מחזיק
אמה אמה באמתא היכי יתיב :

ועושה חצר על פתח המערה .
כלן משמע שהחצר גבוהה
מן המערה דהא פתח המערה
בגמרא שאלחז מימין פתח ואחז
משמאל כנסתין לתוך החצר דקאמר
בגמרא אי לבראי הא קא מיתדשי
וקסה דבפרק משות מלמחמה (ספסא 97
מ.) משמע שאין החצר שיה עם
קרקע עולם אלא עמוק וריך לעלות
כשיואל ממנו דמפלג בין פתחה
למעלה לפתחה מן האד וכן פ"ה
עם וי"ל דלע"פ שהחצר עמוקה
המערה עמוקה הימנה :

א לבראי הא קא מיתדשי . ה"ה
דה"מ למישר הא קא ענטי
האדרי אלא אומר ר"מ מקום דה"מ
לשתי במעמיק כדמשי בכמוך
ועדיפא מינה פריך : [ר"ן] ההגן חצר הקבר העומד בצבוסה טהור .
ול"מ לר"ש היכי חזיל כיון ק"ש ד' מערות ל' רוחות ובי' יומא בלמה
שבין כך לכוך האמר בפרק משות מלמחמה (ע"ס) דמת תופס ארבע
אמות היכל דלא מסיימי מחילות ודוקא בחצר הוא המסיימי מחילות
איט תופס ופ"ה דלזיל קם בצידה חיבה ומגדל :

דעיבד לכו כמין ער . יומה אכתי העומד בחוט אמי' טהור
הא מת פסיק ל' אמות דהא לא מסיימי מחילתא שהוא
קבר בתוך החצר עמלו ואם היינו אומרים דכותל המערה הוא אמה
אחי שפיר אכל לא משמע הכי לקמן דחשיב כ"ב לר"ש וי"ח לרבנן
משמע שאין בין חלל המערה לחצר כלום וכו' דמדה ליה מחילה
כסבי המא ח"כ לא היו חצר קם על קם ושאר מומנה הרבה ק"ש ח'
מתים ל' פתחי החצר הפחומוין ל' מערות [ועוד] קסה לר"י דאין
יהבן שאין פתח המערה רחב אלא ב' אמות ואך יכנס עם האדם
דע"כ אין צו יוצר דכך העשו כמין ער רחב אמה על אמה וא"כ
לריך להרחיק כל כך מקרן זוית אמה
דאי לא הוה אי אפשר דלא נעמי
האדרי ח' כוכין שבחצר היכי לבי'
הכוכין ב' אמות ואמה שמנית לכל קרן
וקרן ולא שאר כי אם שתי אמות הפתח
ואומר קב"ל דיכול להיות הפתח
רחב שלש אמות וכגון שירמיק לעולם
הכך שמימין הפתח אמה ושבשמאל
יעשה בקרן זוית היי ג' אמות לבי'
כוכין עם הרוס כאלו ג' אמות לפתח
ואע"פ שהכרך שבשמאל שהוא ממש
בקרן זוית איט רחוק מאותו שמונה
לחורך המערה בשכיבה אלא חלי
האמה אין להקפיד הואיל וזה עשוי
כמין ער ואין רחבו אלא אמה על

אמה ואע"פ שאט מקפידין בחלוט שמושבכ לרוחב המערה להרחיקה
מקרן זוית חזי אמה אע"פ שאוהו שמושבכ בחורך המערה רחוק
כמו כן מקרן זוית חזי אמה ומתרחק והלך צבוסה ללד דרוס והמונח
בצבוס המערה הולך צבוס ללד מורה ואין מקורבין יחד אלא
בראשית לא חזי חילוק חכמים בצבוכין ועוד יש ליתן בטעם דלפי
לא היו מרחיקין אוהו שמושבכ לרוחב המערה חזי אמה מן הקרן לא
היו מרויחין כלום שלא היו יכולים לפתוח אמה ברוחב המערה
בשכיל כל ולקצר דאם כן רחבה ה' וזה איט יכול להיות לר"ש מפני
זאתן הכוכין שבגלל הפתח מימין ומשמאל ולרבנן נמי דליכא כוכין
ללד הפתח לא הוה יכולים לקצר רחבה מ' דאם כן איך היו מכניסין
הארון

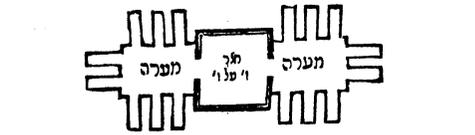
האדרי ח' כוכין שבחצר היכי לבי'
הכוכין ב' אמות ואמה שמנית לכל קרן
וקרן ולא שאר כי אם שתי אמות הפתח
ואומר קב"ל דיכול להיות הפתח
רחב שלש אמות וכגון שירמיק לעולם
הכך שמימין הפתח אמה ושבשמאל
יעשה בקרן זוית היי ג' אמות לבי'
כוכין עם הרוס כאלו ג' אמות לפתח
ואע"פ שהכרך שבשמאל שהוא ממש
בקרן זוית איט רחוק מאותו שמונה
לחורך המערה בשכיבה אלא חלי
האמה אין להקפיד הואיל וזה עשוי
כמין ער ואין רחבו אלא אמה על

האדרי ח' כוכין שבחצר היכי לבי'
הכוכין ב' אמות ואמה שמנית לכל קרן
וקרן ולא שאר כי אם שתי אמות הפתח
ואומר קב"ל דיכול להיות הפתח
רחב שלש אמות וכגון שירמיק לעולם
הכך שמימין הפתח אמה ושבשמאל
יעשה בקרן זוית היי ג' אמות לבי'
כוכין עם הרוס כאלו ג' אמות לפתח
ואע"פ שהכרך שבשמאל שהוא ממש
בקרן זוית איט רחוק מאותו שמונה
לחורך המערה בשכיבה אלא חלי
האמה אין להקפיד הואיל וזה עשוי
כמין ער ואין רחבו אלא אמה על

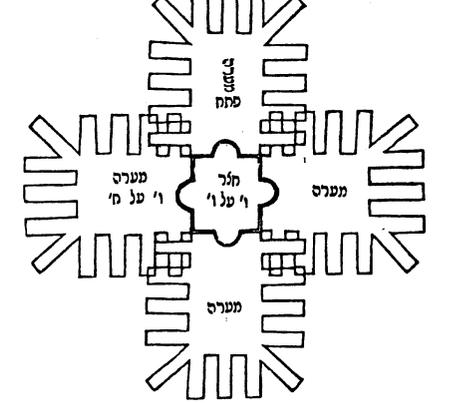
הארון היורד ונעיל סלמלא לפתח וקף רחשחא ליכא למיש משום פומתא דרזר ולא משום דמיתדשי
ברית רגלי בני אדם . ומתקף לה ל' יומן אם כן בעבדיה וקפין מוקים ליה כותל
בצורה

התחת וכותל הרוב
שפתחו של מערה שם
אין עשוי כן כוכין וכן
דין השומר הוכיח שכל
כל אמה אמה ל' אמות
ורוב ארבעה פסחים
ורובו ששה והכניסין
בתוכה הוה שם אורנו
ויצר מהלךין ש' כוכין
בכותל הארץ של מערה
סרחוק הוה הראשון
פחותה רחבה המערה
חצי אמה והוה עשוי
רחבו אמה ובין כך וה'
לכך אחר צדדן אמה
הרחקה ומקום הוה
השני אמה ובין כך
שני לכך שלישי אמה
ביתנים כן היכי אלא
נעמי אדרי והוה
השלישי אמה הוה בין
חתימה לכותל וביתנים
ל' אמה ובין כך שלישי
לכותל המערה בימים
השני חזי אמה הוה
בין צדדן אמה ורובו
מקום אמה אמה אמה
ל' אמה מה על ה' הוה
אמה רחב היכי נמי
ש' כוכין לאריך
כותל של ארץ המערה
היו כ' כוכין
ובכותל אחר של רוחב
המערה חסר ב' כוכין
כגון של כוכין שבארץ
התלים שמונים חללים
ב' ופשה חרמל אמות
בלא ל' אמות של
הרוב המערה וכו' .
הרעה ופשה כך
אמה רוחב ובין כך
לחברו אמה והוה
השני עשוי אמה ובין
כך שני לכותל המערה
חצי אמה הוה כ' כוכין
וביתנים שלש אמות
ושני חזי אמה הסמוכה
לכותל המערה הוה
כ' אמות וריך
המערה ו' אמות על
שש הכל פני אמה
בכתיים ולמעט מכל
ביתן הפלג היו חסרין
שער כוכין הללו
ומכניסין בכך אמה
בארנו : וישעון אמה
ועשה רחבה של מערה
פניו ש' כוכין על ח'
אמה בארך ופתחו
לחיבה וטרה כתייה
ל' כוכין ו' מ' כוכין
הארץ שירמיק כותל
מכל כותל והוה אמה
בין כך ראשון לכך
שני אמה וכך שני
אמה ובין כך שני לכך
שלישי אמה ובין כך
רביעי לכך רביעי אמה
וכך רביעי אמה ובין
המערה חזי אמה רחב
ל' אמות בין ח' כוכין
ומספקת שבין הכוכין
ועם שני האמה אמה
שמוך לקרית ח' אמות
הוה חזי נמי עבדין
בארץ כותל הארץ
המערה הוה ל' ח'
כוכין בין שני צדדין
ארץ כותלי המערה
ג' סגנון כותל רחוב
המערה שרוב המערה
ו' אמות ובין ח' אמות
הללו עשר ג' כוכין
שארץ לחתימה כותלי
אמה המערה חזי אמה
אמה חזי אמה אמה
ד' אמות וביתנים ח'
אמה חזי ח' אמות
וכך אחר שתי אמה
התחת וריך כ' אמה
משמאל וריך כ' אמה
כוכין בכותל המערה
מ' דוחתיה וקא ש' כוכין
על פתח המערה לדין הכל
ב' כולל דעיל ספסא על ס' ס' ו' .

רבינו גרשום
התחת וכותל הרוב
שפתחו של מערה שם
אין עשוי כן כוכין וכן
דין השומר הוכיח שכל
כל אמה אמה ל' אמות
ורוב ארבעה פסחים
ורובו ששה והכניסין
בתוכה הוה שם אורנו
ויצר מהלךין ש' כוכין
בכותל הארץ של מערה
סרחוק הוה הראשון
פחותה רחבה המערה
חצי אמה והוה עשוי
רחבו אמה ובין כך וה'
לכך אחר צדדן אמה
הרחקה ומקום הוה
השני אמה ובין כך
שני לכך שלישי אמה
ביתנים כן היכי אלא
נעמי אדרי והוה
השלישי אמה הוה בין
חתימה לכותל וביתנים
ל' אמה ובין כך שלישי
לכותל המערה בימים
השני חזי אמה הוה
בין צדדן אמה ורובו
מקום אמה אמה אמה
ל' אמה מה על ה' הוה
אמה רחב היכי נמי
ש' כוכין לאריך
כותל של ארץ המערה
היו כ' כוכין
ובכותל אחר של רוחב
המערה חסר ב' כוכין
כגון של כוכין שבארץ
התלים שמונים חללים
ב' ופשה חרמל אמות
בלא ל' אמות של
הרוב המערה וכו' .
הרעה ופשה כך
אמה רוחב ובין כך
לחברו אמה והוה
השני עשוי אמה ובין
כך שני לכותל המערה
חצי אמה הוה כ' כוכין
וביתנים שלש אמות
ושני חזי אמה הסמוכה
לכותל המערה הוה
כ' אמות וריך
המערה ו' אמות על
שש הכל פני אמה
בכתיים ולמעט מכל
ביתן הפלג היו חסרין
שער כוכין הללו
ומכניסין בכך אמה
בארנו : וישעון אמה
ועשה רחבה של מערה
פניו ש' כוכין על ח'
אמה בארך ופתחו
לחיבה וטרה כתייה
ל' כוכין ו' מ' כוכין
הארץ שירמיק כותל
מכל כותל והוה אמה
בין כך ראשון לכך
שני אמה וכך שני
אמה ובין כך שני לכך
שלישי אמה ובין כך
רביעי לכך רביעי אמה
וכך רביעי אמה ובין
המערה חזי אמה רחב
ל' אמות בין ח' כוכין
ומספקת שבין הכוכין
ועם שני האמה אמה
שמוך לקרית ח' אמות
הוה חזי נמי עבדין
בארץ כותל הארץ
המערה הוה ל' ח'
כוכין בין שני צדדין
ארץ כותלי המערה
ג' סגנון כותל רחוב
המערה שרוב המערה
ו' אמות ובין ח' אמות
הללו עשר ג' כוכין
שארץ לחתימה כותלי
אמה המערה חזי אמה
אמה חזי אמה אמה
ד' אמות וביתנים ח'
אמה חזי ח' אמות
וכך אחר שתי אמה
התחת וריך כ' אמה
משמאל וריך כ' אמה
כוכין בכותל המערה
מ' דוחתיה וקא ש' כוכין
על פתח המערה לדין הכל
ב' כולל דעיל ספסא על ס' ס' ו' .

ר' שמעון אומר ארבע . מערות לריך לעשות מארבע רוחות
החצר ובכל מערה י"ב כוכין כזה :

בבלי לפי פסל . אלוכין קאי שאם הקרקע חוק א"ל הפרש אמה בין
כך לךך לכותל ועושה יותר מ"י כוכין ואם סלע הבא בדיים ירחיק
יותר מאלמה זה מזה ולא יעשה יותר מ' או ה' כוכין במערה ומי
מקבל לעשות קבר לחבירו אין חושבין לכוין אלא לפי חוק הקרקע
ירבה או יעטע כוכין ונראה צעתי דלמערות נמי קאי דהכל לפי
הסלע יעשה מערות הרבה מכל ל' ולשון החוספסא(פ"ה) מוכיח דקא
קאי ופומת לתוכה שתי מערות ר"ש אומר ל' ל' רוחותיה ר' יהודה
אומר כאלע הבא בידו פומת אח שתיים מרות אמה אמה לו אי
אפשר לר"ש טעמי המטה עוברין על גבי המערות :

העומד כחוכו טהור . והכי פירושו הני פרי עבי דב"ש דקתלי אחד משמאל הפתח ואחד מימין לאיזה ל' אמות
של ארכן קם כמותל המערה שקתת הארץ חופרין אוהו אחד מימין הפתח ואחד משמאל הפתח ופוסין הכוכין חתת קרקע החצר ל' אמות : הא
קמיתדשי . כרגלי טעמי המטה וקובריה שמש"בים שם המטה ומשפתיין שם הרבב ולא דמי לריתת טעמי המטה שדורסין על גבי המערות
האוקופות מכל ל' כשמיבואן אח המטה לחצר דהאם בשכיל הילוך לפי שעה ל' קפיד ר"ש : וכו' . דאם תמני לומר לדוחאוף לא חייש התקן בהדיא
הנכנס לחצר הקבר בשדה חיבה ומגדל ולא נטמא חמה שבער על גבי המערות לר"ש ועשוי עומד בחצר הקבר טהור דאין כאן
כך ואם איתא חזי נטמא באלא שמהיל על גבי המערה שחתח החצר ובספריים שלנו כחוב אי לגואי בתוך המערה שחופר קבר ל' אמות
בקרקע המערה הא קא מיתדשי כשרוב לקבור כוכי כמותל המערה לו ולא נהירא דאין זה דומה לשאר הכוכין ולא חסין דרעמיה
למקשויה ישיבא כוך זה משונה מן שאר הכוכין להיות חתח שולי המערה אלא כמותל הוא כשאר כוכין והלכך פריך אי לבראי הא קא
מיתדשי : **דעבדי לפי פסל עבר** . מנעול של פתח וקף שירד מלמעלה למטה כן עשה שני כוכין משני ילידי הפתח וקופין כמין בור עמוקין
ל' אמות ורחבין ו' על ו' ונתן האמנים וקופים ובסמוך לכותל המערה עשאו דמוסם הואו פורחא לא מיתדשי שאין מתקרבין כל כך . **אמורי הפתח** :

הארון היורד ונעיל סלמלא לפתח וקף רחשחא ליכא למיש משום פומתא דרזר ולא משום דמיתדשי
ברית רגלי בני אדם . ומתקף לה ל' יומן אם כן בעבדיה וקפין מוקים ליה כותל
בצורה